

Čís. 1661.

Nedoplatek za tuzemskou nemovitost jest plnění ve měně československé, třeba splniště bylo v cizině (ve Vídni).

(Rozh. ze dne 9. května 1922, Rv I 25,22.)

Žalovaný, vídeňský obchodník, koupil v roce 1910 od manželů Z-ových dům v Karlových Varech. Nedoplatek kupní ceny byl vtělen na domě. Roku 1911 převedli prodatelé pohledávku z nedoplatku kupní ceny na žalobkyni. Když jí po měnové rozluce platil žalovaný úroky v korunách rakouských, domáhala se žalobou plnění v Kč. Oba nižší soudy žalobě vyhověly, odvolací soud z těchto důvodů: Jest tu vzhledem k § 104 III. dílčí novely k obč. zák. použití prvotního doslovu § 905. Ku rozřešení otázky, v jaké měně jest plnění, dlužno předem určití splniště pohledávky. Dle § 905 obč. zák. jest plnění na tom místě, jež bylo umluveno nebo jež se podává z povahy nebo z účele jednání; nelze-li splniště takto určití, dlužno předati nemovitosti tam, kde leží. Tomu dlužno rozuměti tak, že smlouvu o nemovitostech jest splniti na tom místě, kde leží. Nelze ustanovení tomu přikládati smysl, že by tam mělo nastati odevzdání nemovitostí, ježto odevzdání jich přirozeně pouze tam se státi může, pročť ustanovení to by bylo zbytečným. Z toho se podává, že plnění jest v Karlových Varech a to ve měně československé. Ostatně svědčí i smlouva sama tomu, že Karlovy Vary jsou splništěm.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. tu není. Nelze ovšem souhlasiti s názorem soudu odvolacího, že Karlovy Vary byly jako splniště sporného závazku žalované strany výslovně ujednány v odstavci IV. kupní smlouvy ze dne 16. prosince 1910, dle něhož úroky, splatné dne 1. ledna a 1. července každého roku platiti jest bez útrat a nákladů k rukám inž. Františka Z-a v Karlových Varech nebo jeho plnomocníka po případě tam, kde věřitel v tom kterém čase bude bydleti. Již doslov tohoto ustanovení zřejmě nasvědčuje tomu, že byla stanovena pouhá povinnost dlužníka, by zasílal dlužné platy na své nebezpečí a své útraty do bydliště věřitele, po případě jeho plnomocníka, že tedy bylo ujednáno toliko platiště, nikoliv splniště (srov. čl. 325 obč. zák., nyní § 905 odstavec druhý (nové znění) obč. zák.). K tomuto závěru nutká však nejen doslov onoho smluvního ustanovení, nýbrž i úvaha, že kdyby v něm bylo spatřováno určení splniště, bylo by toto naprosto neurčité a proměnlivé, ježto by záviselo na tom, kde právě věřitel nebo jeho plnomocník bude mít své bydliště. Nelze rozumně předpokládati, že byla stranami zamýšlena taková neurčitost splniště. Také pro předpoklad, že plyne z povahy a účelu právního jednání, že splništěm mají býti Karlovy Vary, není tu spolehlivé opory. Dle § 905 obč. zák., který, jak správně vyložil soud odvolací, jen ve svém prvotním doslovu přichází v úvahu, jest tedy, poněvadž nejde o odevzdání nemovitosti, nýbrž o placení úroků, tudíž o odevzdání věcí movitých, pokládati za splniště Vídeň, kde slib byl učiněn. Avšak § 905 obč. zák. pouze stanoví, že co do

míry, váhy a druhu peněz jest se řídit dle místa, kde věc má býti odevzdána. Byť bylo pravidla toho používáno též co do měny, není tím přece nikterak vysloveno, že měna, ve které jest splniti peněžitý závazek, řídí se za všech okolností a každým způsobem bezvýjimečně dle splniště, nutno spíše uznati, že platí po případě dle povahy věci i jiná měna, než měna splniště. Pro obor práva obchodního stanoveno v té příčině v čl. 336 obch. zák., že v p o c h y b n o s t e c h mají míra, váha, ráz a druh mincí, čítání času a vzdálenosti, které platí v místě, kde smlouva má býti splněna, pokládány býti za smluvené. V občanském zákoníku není tato zásada výslovně obsažena, ale není zajisté závady, by ji dle § 7 obč. zák. nebylo obdobně šetřeno také v právních záležitostech občanských. V našem případě jde o úroky z nedoplatku kupní ceny za karlovarský dům, jež žalobkyně se svým bratrem Františkem Z-em prodala v roce 1910 žalovanému za obapolně ujednanou trhovou cenu 1,050.000 K tehdejší měny rakousko-uherské. Dům má dnes po rozluce měnové alespoň touž cenu v korunách československých. Mezi prodaným domem a kupní cenou jest tak těsný vztah a souvislost tak nerozlučná, že nelze připustiti možnost, by žalovaný, který má dům v plné hodnotě tuzemské výhodné měny a bere z něho užítky v téže měně, směl ekvivalent, t. j. kupní cenu spláceti a zúrokovati v téměř bezcenné měně rakouské a kořistiti takto z nahodilých okolností na úkor žalobkyně. To by odporovalo všemu právnímu cítění i zásadám spravedlnosti a slušnosti, a pokus žalovaného, zhodit se takto závazku, přičil by se vskutku dobrým mravům, jak žalobkyně v dovolací odpovědi vytýká, a nezasluhuje obrany soudní. Povaha věci nutká tedy v tomto případě přímo k závěru, že jest žalovaný povinen, plniti sporný závazek v měně tuzemské bez ohledu na měnu splniště (Vídň).

Čís. 1662.

Opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé podle § 54 ústavní listiny ze dne 8. října 1920 čís. 586 sb. z. a n., o úpravě pachtovného z polních hospodářství a zemědělských pozemků a o obnově drobných zemědělských pachtů.

25procentní snížení přírážky vztahuje se na zabraný majetek bez rozdílu, zda bude snad ze záboru propuštěn.

(Rozh. ze dne 9. května 1922, R II 212/22.)

K žádosti propachtovatelky, majitelky zabraného velkostatku, zvýšil soud první stolice pachtovné o 13.550 Kč 58 h, rekursní soud snížil přírážku o 25 proc. D ů v o d y: Prvý soudce vyměřil požadované zvýšení nájemného ve smyslu § 2 (1) opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Čsl. podle § 54 Ústavní listiny ze dne 8. října 1920, čís. 586 sb. z. a n. bez ohledu na ustanovení odstavce třetího citovaného §u věta poslední, ač jde o půdu zabranou, a to z toho důvodu, že zemědělská půda zabraného velkostatku nedosahuje výměry 150 ha, takže dle § 11 záborového zákona má majitelka právo žádati, by jí ze zabraného majetku přidělena byla půda nepřesahující výměru v § 2 stanovenou, tedy při nejmenším celá zemědělská půda, která je nyní v pachtu, takže dle úmyslu zákonodárce ustanovení poslední věty třetího odstavce § 2 shora cito-